

Justitiedepartementet
Ju2024/02386

Yttrande över betänkande Personuppgifter och mediegrundlagarna (SOU 2024:75)

Tingsrätten, som har granskat promemorian utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, lämnar följande synpunkter och kommentarer.

Allmänt

Inledningsvis ska framhållas att tingsrätten delar utredningens bedömning att grundlagsskyddet för den aktuella typen av söktjänster bör begränsas och att detta också är nödvändigt för att uppfylla de krav som dataskyddsförordningen ställer på skydd för den personliga integriteten. Tingsrätten konstaterar att utredningen har gjort ingående analyser av olika möjligheter att begränsa grundlagsskyddet och kommit fram till ett alternativ som bedöms vara det bästa utifrån minsta möjliga inskränkning av yttrandefriheten. Utredningen har därvid även beaktat de synpunkter som konstitutionsutskottet lämnat på tidigare förslag. Förslaget framstår i allt väsentligt som väl övervägt. Tingsrätten delar utredningens bedömning att en begränsning av grundlagsskyddet i första hand bör utformas i enlighet med alternativ två. Tingsrätten ansluter sig dock till det som Svea hovrätt har anfört i sitt remissvar om att det finns skäl att fördjupa analysen i det fortsatta lagstiftningsarbetet i syfte att öka tydligheten och förutsebarheten. Mot den bakgrunden har tingsrätten följande synpunkter på föreslagen grundlagsändring.

Begränsning av undantaget med hänsyn till hur personuppgifterna ordnats

Enligt både nuvarande undantag och föreslaget undantag framgår att undantaget endast är tillämpligt vid offentliggörande av personuppgifter som ingår i en uppgiftssamling som har ordnats så att det är möjligt att söka efter eller sammanställa dessa. Enligt motiven till den nuvarande regleringen tar undantaget endast sikte på "rena söktjänster" (SOU 2016:58 s. 641 ff. och prop. 2017/18:49 s. 187 ff.).

Utredningen framhåller att en söktjänst som tillhandahåller personuppgifter inte ska falla utanför grundlagsundantaget enbart för att det på samma webbsida förekommer redaktionellt material (se s. 231). Frågan är därför om utredningen har haft för avsikt att även annat än rena söktjänster ska omfattas av undantaget och om ändringen i nu aktuellt avseende kan beskrivas som redaktionell (se s. 230). Tillämpningsområdet för

grundlagsundantaget bör, enligt tingsrättens mening, därför klargöras i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Ändrat otillbörlighetsrekvisitet

Utredningen föreslår att otillbörlighetsrekvisitet ska ändras på så sätt att bedömningen ska göras utifrån om *offentliggörandet* innebär särskilda risker för otillbörliga intrång i enskildas personliga integritet, i stället för med hänsyn till *verksamheten och de former under vilka uppgiftssamlingen hålls tillgänglig*. Det föreslås även att omständigheter som särskilt ska beaktas anges direkt i bestämmelsen.

Tingsrätten ser positivt på att det uttryckligen anges vilka omständigheter som särskilt ska beaktas vid otillbörlighetsbedömningen. Däremot anser tingsrätten att det inte är helt klart på vilket sätt otillbörlighetsbedömningen avses att förändras med anledning av att *offentliggörandet* blir centralt i stället för *verksamheten och de former under vilka uppgiftssamlingen hålls tillgänglig*. Det anges i utredningen att denna ändring innebär att "det klargörs att bedömningen ska avse det enskilda offentliggörandet" (se s. 230). Vidare anges följande.

Undantaget är t.ex. inte tänkt att ge utrymme för lagstiftning som rör situationen att det i anslutning till en redaktions granskning av kommunpolitiker publiceras en lista över politiker i kommunfullmäktige som är dömda för brott eller vad de har för inkomst. Eftersom det är det enskilda offentliggörandet som ska bedömas förutsätter dock exemplet ovan att det finns ett samband mellan den journalistiska granskningen och uppgifterna som tillhandahålls i uppgiftssamlingen. En söktjänst som tillhandahåller personuppgifter faller därför inte utanför grundlagsundantaget enbart för att det på samma webbsida förekommer redaktionellt material. (Se s. 231.)

Enligt tingsrätten ger exemplifieringen inte tillräcklig vägledning för tillämparen att bedöma vad som är ett enskilt offentliggörande i förhållande till olika typer av söktjänster. Ett enskilt offentliggörande skulle kunna avse en viss söktjänst med alla personuppgifter som vid det givna tillfället finns i söktjänsten. Det skulle också exempelvis kunna vara begränsat till en sökträff som avser personuppgifter om en viss person som tillhandahålls efter betalning. I sammanhanget skulle det också kunna övervägas om en snävare tolkning av vad som är ett enskilt offentliggörande skulle kunna få till konsekvens att en och samma söktjänst ibland omfattas av grundlagsundantaget och ibland inte. Något som i sig skulle kunna väcka frågor om tydlighet och förutsägbarhet.

I handläggningen av ärendet har deltagit rådmännen Karin Påle Bartes och Tove Axelsson samt hovrättsassessorn Sally Al-Najar. Administrativa fiskalen Sofia Holje har föredragit ärendet.

Karin Påle Bartes

Sofia Holje